

Dosarul nr. 3ra-540/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (V. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Clima, E. Palanciuc, A. Malîi)

ÎNCHEIERE

26 august 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătoriai

Tamara Chișca-Doneva
Nicolae Craiu
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de Cristina Șontea, reprezentată de
avocații Radu Cezar Crețu și Gheorghe Crețu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată
de Cristina Șontea împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Centru,
municipiul Chișinău și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea
actului administrativ,

împotriva deciziei din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 16 ianuarie 2019 Cristina Șontea a înaintat cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Centru, municipiul Chișinău
și Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că a fost angajată în calitate de jurist-
consult la CTA „Transsigur” din 01 februarie 2017, prin urmare fiind o persoană
asigurată.

La XXX a născut un copil, iar în perioada august 2018 a fost informată de către
contabilul companiei angajatoare că în numele ei a fost depusă cerere pentru stabilirea
indemnizațiilor adresate familiilor cu copii (lunară) în mod electronic, accesând
serviciul „e-Cerere Indemnizații Familiilor cu Copii”, disponibil pe portalul
guvernamental unic al serviciilor publice.

La 12 octombrie 2018, Casa Națională de Asigurări Sociale a transferat
indemnizația lunară calculată pentru perioada decembrie 2017 – septembrie 2018 în
sumă de 4 877,42 de lei pe contul cardului bancar, ce constituia în medie 540 de lei
lunar.

A notat că indemnizația lunară este achitată ca pentru o persoană neasigurată, deși
în realitate dânsa este persoană asigurată fiind angajată în muncă, deține un stagiul de
cotizare suficient.

Ulterior, pentru clarificarea situației a apelat pentru explicații la angajator. Contabilul-șef a menționat că angajatorul a dat o informație greșită Casei Naționale de Asigurări Sociale, anume au comis erori la îndeplinirea declarațiilor către Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind raportat un stagiul de cotizare mai mic decât în realitate.

A specificat că după multiple solicitări, angajatorul și-a cerut scuze pentru încălcările admise și a inițiat rectificarea dărilor de seamă către Casa Națională de Asigurări Sociale.

La începutul lunii octombrie 2018, a fost informată de către contabilul-șef al angajatorului, că erorile au fost corectate, iar stagiul de cotizare raportat la Casa Națională de Asigurări Sociale este cel veridic.

A depus către Casa Națională de Asigurări Sociale cerere pentru a solicita recalcularea indemnizației lunare în calitate de persoană asigurată. La 17 decembrie 2018 a recepționat răspunsul nr. 10959 din 02 noiembrie 2018, prin care a fost informată că în temeiul art. 44 al Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15.11.2002, indemnizația stabilită pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani nu se recalculează, cu excepția cazurilor de modificare a legislației privind modul de salarizare și în baza hotărârii judecătorești.

Nu este de acord cu cuantumul indemnizației lunare, îl consideră contrar prevederilor legii, motiv pentru care solicită anularea cu recalcularea indemnizației pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani în calitate de persoană asigurată și achitarea diferenței restante.

A solicitat reclamanta recunoașterea ca fiind ilegal și emis contrar procedurii stabilite răspunsul Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sectorul Centru a Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 10959 din 02 noiembrie 2018, obligarea Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Centru și Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea indemnizației lunare pentru creșterea copilului în calitate de persoană asigurată începând cu luna decembrie 2017, cu achitarea diferenței.

Prin hotărârea din 25 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea înaintată de Cristina Șontea împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

Manifestând dezacord cu hotărârea din 25 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, Cristina Șontea, reprezentată de Radu Cezar Crețu, a depus la 28 iunie 2019 apel nemotivat, iar după notificarea hotărârii motivate la 26 octombrie 2019, partea apelantă a depus la 21 noiembrie 2019 apel motivat, în termenul stabilit de lege.

Prin decizia din 20 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Cristina Șontea, reprezentată de avocatul Radu Cezar Crețu și menținută hotărârea din 25 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

În motivarea soluției instanța de apel a ajuns la concluzia că în temeiul Legii nr. 289-XV din 22 iulie 2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, persoanele asigurate au dreptul la indemnizație lunară pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani, dacă îndeplinesc următoarele condiții, se află în concediu pentru îngrijirea copilului, are un stagiul total de cotizare de cel puțin 3 ani sau de cel puțin 9 luni, realizat în ultimele 24 luni anterioare datei nașterii copilului.

Potrivit Regulamentului cu privire la modul de stabilire și plata a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002, persoanele neasigurate beneficiază de indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani.

Totodată, conform pct. 31 din același Regulament, persoana neasigurată se consideră și persoana, care la data nașterii copilului este încadrată în câmpul muncii, însă nu întrunește stagiul necesar de cotizare pentru acordarea indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani.

Astfel, instanța de apel a reținut că până la survenirea riscului asigurat, nașterea copilului, la XXX, Șontea Cristina a acumulat un stagiul de cotizare de 8 luni și 9 zile, respectiv nu întrunea condiția de a avea un stagiul de cotizare de cel puțin 9 luni, fiind persoană neasigurată în sensul pct. 31 din Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plata a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1478 din 15 noiembrie 2002.

Colegiul a învederat că într-adevăr după stabilirea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului către Șontea Cristina, s-au efectuat corectări în Registrul de stat al evidenței individuale și anume, venitul lunar de 10 000 de lei din luna iulie 2017, a fost divizat pentru luna iulie la suma de 3893,80 de lei și pentru luna august suma de 6106,20 de lei (f.d. 73), deși, inițial potrivit declarației persoanei asigurate pentru anul 2017, pentru luna august 2017, era indicată lipsa veniturilor și respectiv, a contribuțiilor (f.d. 74).

A constatat că angajatorul după operarea corectărilor pe care le invocă Șontea Cristina, urma să prezinte declarația de corectare Forma BASS pentru perioadele anului de gestiune, iar corectarea contribuțiilor de asigurări sociale se efectuează doar în baza controlului efectuat de către organele abilitate sau a deciziei instanței de judecată.

Din răspunsul CTA „Transsigur” expediat la solicitarea instanței de fond, angajatorul reclamantei/apelantei Șontea Cristina, a informat instanța că declarația de corectare Forma Bass lipsește deoarece acestea nu au fost modificate (f.d. 32).

S-a constatat că Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru a Casei Naționale de Asigurări Sociale, întemeiat prin răspunsul nr. 10959 din 02 noiembrie 2018 a respins solicitarea Cristinei Șontea privind recalcularea indemnizației lunare pentru îngrijirea copilului și achitarea diferenței or, s-a constatat cert că până la producerea riscului asigurat, aceasta nu întrunea condițiile stabilite de lege pentru a beneficia de indemnizație lunară de îngrijire a copilului, în calitate de persoană asigurată.

La 04 martie 2020 Cristina Șontea, reprezentată de avocații Radu Cezar Crețu și Gheorghe Crețu, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei instanței de apel din 20 februarie 2019, iar la 03 iunie 2020 a depus recurs motivat, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

A menționat că la examinarea cauzei instanța de apel urma să se conducă de prevederile art. 6 din Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, potrivit căruia asigurații au dreptul la prestații de asigurări sociale dacă au un stagiul total de cotizare de cel puțin 3 ani.

Asigurații care au un stagiul de cotizare de până la 3 ani beneficiază de dreptul la prestații de asigurări sociale dacă confirmă un stagiul de cotizare de cel puțin 9 luni în ultimele 24 de luni premergătoare datei producerii riscului asigurat sau datei nașterii copilului în cazul riscului asigurat creșterea copilului”. Or, în urma modificărilor efectuate de către angajator Cristina Șontea deținea un stagiul de cotizare de 9 luni și 2 zile la momentul producerii riscului asigurat-nașterea copilului.

A susținut că, refuzul CNAS nu a fost pe motiv că recurenta nu întrunește stagiul de cotizare minim, ci doar a menționat că indemnizațiile nu se recalculează, cu excepția cazurilor de modificare a legislației privind modul de salarizare și pe baza hotărârii judecătorești.

A indicat că instanța de apel nu urma să aplice prevederile pct.3 din Anexa nr.3 a Legii nr.286/2016 a bugetului de asigurări sociale de stat pentru anul 2017, or această normă nu reglementează cuantificarea stagiului de cotizare, ci se referă doar la depunerea uneia din declarațiile privitor la bugetul asigurărilor sociale de stat. Ori, angajatorul depune declarația BASS și REV5 dintre care declarația REV5 se depune pentru fiecare salariat în parte, iar Forma BASS se depune unică pentru toți salariații unei entități. La caz, modificările au fost operate prin declarația REV5 corectată, în care s-a indicat concret salariul lunar, stagiul și perioada de cotizare și această declarație REV5 corectată a fost acceptată de către CNAS și au fost operate modificări în Registrul de Stat al evidenței individuale.

A menționat că instanțele de judecată au apreciat arbitrar probele cu încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

La 18 martie 2020 și 04 iunie 2020 Curtea Supremă de Justiție a expediat participanților la proces copia recursului depus de Cristina Șontea, reprezentată de avocații Radu Cezar Crețu și Gheorghe Crețu, împotriva deciziei din 20 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La 19 iunie 2020 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus referință asupra cererii de recurs, prin care a solicitat declararea inadmisibilă a recursului cu menținerea deciziei instanței de apel.

Conform art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost emisă la 20 februarie 2020, de către recurentă fiind depusă cererea de recurs nemotivată la 04 martie 2020, în termenul stabilit de art. 245 alin. (1) Cod administrativ.

Completul reține că potrivit pct. 1 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe durata stării de urgență termenele de prescripție și termenele de decădere de orice fel nu încep să curgă, iar, dacă au început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020.

Conform art. 1 din Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova privind declararea stării de urgență nr. 55 din 17.03.2020, s-a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe perioada 17 martie – 15 mai 2020.

Totodată, potrivit pct. 8 din Anexa la Dispoziția nr. 1 din 18 martie 2020 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele care se suspendă de drept aflate în curs la data instituirii prezentei stări de urgență, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

La 11 martie 2020 părților la proces, le-a fost expediată decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 20 februarie 2020 prin intermediul poștei electronice (f.d. 151).

În această ordine de idei, pornind de la faptul că starea de urgență a fost declarată pentru perioada 17 martie 2020 – 15 mai 2020, iar conform anexei dispoziției Comisiei pentru situații excepționale a R. Moldova nr. 1 din 18 martie 2020, termenul de procedură care a început să curgă, se suspendă pe toată durata stării de urgență instituite potrivit Hotărârii Parlamentului nr. 55 din 17 martie 2020, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ, constată că Cristina Șontea, reprezentată de avocații Radu Cezar Crețu și Gheorghe Crețu, a declarat recursul la 03 iunie 2020, după încetarea stării de urgență, cu respectarea termenului de 30 de zile prevăzut de art. 245 alin. (2) Cod administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

În conformitate cu art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Cristina Șontea, reprezentată de avocații Radu Cezar Crețu și Gheorghe Crețu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nicolae Craiu

Victor Burduh